

استانداردهای سلامت هسته های اولیه: باغات، مادری و نهالستانهای چکبو

توضیحات:

1. هسته های اولیه و پیش تکثیری نهال (Basic & Pre-basic Stocks):

هسته های اولیه: مواد گیاهی محدودی از ارقام تجاری هستند که اصالت و سلامت آنها توسط موسسه تحقیقات ثبت و گواهی پدر و نهال محرز شده و در مکانی محافظت شده و غیر قابل نفوذ به حشرات نگهداری می شوند.

پیش تکثیری: مواد گیاهی برگرفته از هسته های اولیه بود که اصالت و سلامت آنها توسط موسسه تحقیقات ثبت و گواهی پدر و نهال محرز شده است. این طبقه به عنوان حلقه بین هسته های اولیه و ارقام مادری قرار دارد و مواد گیاهی مورد استفاده برای احداث باغ مادری از آنها تهیه می شود. این مواد گیاهی در مکانی محافظت شده و غیر قابل نفوذ به حشرات نگهداری میشوند.

هسته های اولیه و پیش تکثیری باید عاری از کلیه پانوزنهای گیاهی سیستمیک باشند.

هسته های اولیه و پیش تکثیری باید در اسکرین هاروسهای مجزا در خانگی کاملاً استریل در گلدان و بدون تماس با خاک اسکرین هاروس نگهداری شوند. جهت جداسازی گلدانهای حاوی هسته های اولیه و پیش تکثیری، کف اسکرین هاروس باید حداقل تا عمق ۸۰ سانتیمتر از سنگریزه پوشیده شده و گلدانها بر روی سبکی های پلیاستیکی نگهداری شوند.

۴. به غیر از هسته های اولیه و پیش تکثیری، گیاهان دیگری نباید در اسکرین هاروس موجود باشند. به شمع ۲۰ تنری اسکرین هاروس هم نباید گیاهی موجود باشند. ضمن ارزیابی چشمی مرزب از نظر سلامت در برابر بیماریهای خاکریز و قارچ *Phytophthora spp.* باید سالیانه دو بار از نظر عدم آلودگی به پانوزنهای سیستمیک (در صورت گزارش) مورد ارزیابی آزمایشگاهی قرار گیرند.

با توجه به انتقال تعدادی از پانوزنهای گیاهی از طریق پدر (در صورت گزارش)، هسته های اولیه و پیش تکثیری نباید به مرحله گلداهی برسد.

2. پانوزن مادری (Mother Blocks):

به باغات گیاهانی از ارقام تجاری محصولات سردرختی بافتنی با اصالتی معلوم و کاملاً سالم اطلاق می شود که تحت نظارت موسسه تحقیقات ثبت و گواهی پدر و نهال در مکانی با فاصله از آزمایشگاه استاندارد کاشته شده و از مواد گیاهی آنها برای تولید نهال استفاده می شود.

درختان مادری باید عاری از کلیه پانوزنهای سیستمیک باشند.

توضیحات:

۲ پایه و پیوندگی درختان مادری از مواد پیش تکثیر تهیه می شود.

۳ باغات مادری در بیرون از گلخانه در خاک طبیعی باغ که عاری از نماتدهای *Meloidogyne spp.* و قارچ *Phytophthora spp* و به تازمه سازمان حفظ نباتات رسیده، احداث می شوند.

۴ تعیین فاصله حریم امن (فقدان منابع گیاهی آلوده) برای باغات مادری به نوع استفاده از باغ، بیماریهای قابل انتقال و برد پرواری حشرات ناقل بستگی دارد. در مورد چپکو، حریم امن باغات ۵۰۰ متر تعیین می شود.

۵ جهت اطمینان از عدم انتقال بیماریهای خاکری، باید آبیاری از نوع تحت فشار باشد و توسط لوله های آبیاری مستقیماً از منبع تامین آب (با اولویت چاه) به زمین اصلی منتقل گردد.

۶ همه درختان مادری ضمن آوزیاهی چشمی مرتب (۳-۴ بار در سال در اواخر بهار و اواسط تابستان) از نظر سلامت عمومی (عدم وجود علامت بیماری)، باید سالیانه حداقل یک بار از نظر عدم آلودگی به پاتوزهای سیستمیک (در صورت گزارش) مورد آوزیاهی آزمایشگاهی قرار گیرند. در صورت مشاهده آلودگی ضروری است درخت (درختان) آلوده حذف و با درخت سالم جایگزین شود.

۷ با توجه به انتقال تنه های پاتوزهای گیاهی از طریق بذر باغات مادری بجز باغانی که برای بذرگیری مورد استفاده قرار می گیرند، نباید به مرحله گلدهی برسند.

۸ **۳. نیاز خواهی شده (Certified):**
به نهالی اطلاق می شود که اصالت، سلامت و مشخصات ظاهری آن مطابق با استانداردهای مصوب بوده و مواد اولیه آن از باغات مادری تهیه می شود.

۹ پایه و پیوندگی باید عهانس و از ارقام تجاری شناخته شده بوده و فصل پیوند در زمان مناسب انجام شده باشد.

۱۰ با توجه به تولید نهال در گلخانه و امکان ضدصونی و آلودگی خاک و نیز تامین آب آبیاری از طریق چاه، نهال گیاهی شده باید عاری از *Phytophthora Meloidogyne spp.* باشد.

۱۱ نهالستانها باید از سایر منابع آلودگی ۵۰۰ متر فاصله داشته باشند.

جدول ۱: بیماریهای قابل انتقال چیکو

عامل بیماری	انتقال	دامنه میزبانی
<i>Phytophthora</i> spp. ^۱	جاک آب آلوده، آب آلوده، قلمه های آلوده و اورات کشتورزی	دامنه میزبانی بسیار وسیع
<i>Meloidogyne</i> spp. ^۱ <i>M. hapla</i> <i>M. arenaria</i> <i>M. incognita</i> <i>M. javanica</i>	جاک	بسی قاز

توضیح:

^۱ روش های مختلفی برای تشخیص و در صورت نیاز به انگیزه، استفاده از سمپاش آبی گشت انجام می شود

آلودگی های درختان، بررسی شده، انجام های موثری در پیرو و رینگ

